

АРХИВ СРБИЈЕ

СРБИ

У БУДИМСКОЈ ДОЊОЈ ВАРОШИ ТАБАН

Према пописима из 18. века

Приредили

Вера Филиповић

Александар Рафаиловић

Београд, 2014.

РЕЧНИК МАЊЕ ПОЗНАТИХ РЕЧИ

абација	<i>кројач који прави одела од грубог сукна</i>
аков	<i>буре од педесет литара</i>
аренданац	<i>онај који узима нешто под аренду, закупац</i>
арешт	<i>1. затвор 2. општински обор где се затвара стока ухваћена у штети коју начини у туђој њиви</i>
ашчија	<i>кувар, гостионичар</i>
ба(ј)ир	<i>обала и земљиште поред воде</i>
бакал(ин)	<i>трговац на мало колонијалном робом</i>
балугџија	<i>рибар</i>
барјактар	<i>старешински чин у војсци, заставник, водник</i>
бачвар	<i>човек који прави бурад, бачве, каце од дрвета</i>
берберин	<i>занатлија који брије, шиша (некада се бавио и лечењем, вађењем зуба и сл.)</i>
бећар	<i>1. ист. војни најамник 2. заст. орган извршне власти, пандур</i>
биргермајстер	<i>председник општине</i>
биров	<i>председник градске општине и њеног суда</i>
бозација	<i>мајстор који је правио и(ли) продавао бозу</i>
бојација	<i>занатлија који боји прећу и тканине, фарбар</i>
бургер	<i>грађанин</i>
визитатор	<i>1. црквено лице које обилази и прегледа цркве и манастире 2. надзорник имања</i>
вић	<i>забран листопадног дрвећа</i>
водар	<i>водоноша</i>
волар	<i>онај који чува или води волове</i>
волунар	<i>в. волар</i>
гувно	<i>заравњено, утабано земљиште, гумно</i>
дуванџија	<i>1. продавац дувана 2. одгајивач или прерађивач дувана</i>
дунђер(ин)	<i>градитељ који је у исто време дрводеља, столар и зидар</i>
егзарх	<i>у православној цркви поглавар одређене црквене области или самосталне цркве, епископ</i>
еснаф	<i>занатско удружење, цех</i>
ешкут	<i>помагач и заменик бирова у раду градске општине и њеног суда; исп. биров</i>

звонар	1. онај коме је занимање да удара, звони у звона (обично црквени послужитељ) 2. звоноливац
јабанлија	странац, туђинац, дошљак
јабански	туђ, стран
јагер	ловац
калајџија	1. занатлија који се бави калајисањем посуђа 2. продавац ситне робе, торбар
калфа	занатлијски или трговачки помоћник
капамација	занатлија који прави покриваче, ћебад, јоргане и сл.
капација	занатлија који израђује капе, капар
катана	војник, хусар
кафеџија	онај који држи кафану, гостионичар
кашикчија	онај који израђује, прави дрвене кашике, дрвено посуђе и сл.
кесеџија	онај који има новаца, богаташ
кмет	одборник, таначник
кнез	ист. 1. старешина разних управно-територијалних јединица: градске општине, села и сл. 2 онај који пресуђује мање спорове, судија 3. покр. општински служитељ, пандур, биров
кожар	занатлија који прерађује кожу и израђује различите предмете од коже; трговац таквим предметима
козар	1. чобанин који чува, напаса козе 2. месар који коље козе
колар	1. занатлија који израђује запрежна кола 2. онај који вози запрежна кола, кочијаш
копач	радник који нешто копа; земљорадник који копа, обрађује земљу
крпеџија	онај који крпи обућу, одећу и др., крпач
кујунџија	златар
куруц	војник (присталица кнеза Ракоџија)
лађар	1. бродар, морнар 2. онај који управља чамцем, барком; сплавар
лончар	занатлија који израђује лонце и друго слично посуђе; продавац таквог посуђа
лулеџија	занатлија који прави и продаје луле и чибукe, лулар
Магистрат	орган градске управе, градска управа уопште; зграда градске управе
мајур	пољско имање изван села с кућом и економским зградама, салаш

месарош	<i>месар, касапин</i>
мисер	<i>господин</i>
мумџија	<i>свећар, воскар</i>
окиден	<i>неваљалац, покварењак</i>
палир	<i>надзорник зидара и радника, грађевински пословођа</i>
парас	<i>сељак, земљорадник, паор</i>
парација	<i>мајстор који ради на парче, на комад другим мајсторима</i>
пинтер	<i>бачвар, качар</i>
пупил	<i>дете под старатељством, сироче</i>
пургер	<i>грађанин</i>
ракиџија	<i>онај који пече и продаје ракију</i>
Рац	<i>мађарски назив за Србина</i>
сабљар	<i>онај који прави сабље</i>
сабов	<i>прост кројач</i>
сапунџија	<i>онај који прави сапун, сапунар</i>
симиџија	<i>пекар који пече симите, мали округли хлеб од белог брашна</i>
субаша	<i>чувар поља, пољар</i>
табак	<i>прерађивач коже, кожар, штављач</i>
танач	<i>општински одбор, веће</i>
таначник	<i>општински одборник, кмет</i>
таћација	<i>мајстор који израђује кожне капе</i>
телал	<i>објављивач, оглашивач саопштења власти</i>
терзија	<i>кројач који шије одела од чоје; кројач уопште</i>
тесар	<i>мајстор који тесањем обрађује дрво или камен</i>
тизедуш	<i>десетар, старешина са најнижим командирским чином</i>
толмач	<i>тумач</i>
топал	<i>онај који је хром, шепав, ћопавац</i>
торбар	<i>1. онај који израђује и продаје торбе 2. онај који носи и продаје ситну робу по кућама, покућарац</i>
тутор	<i>световна особа која се као председник црквеног одбора брине за цркву и црквене ствари и представља цивилну везу између свештеника и верника</i>
ћебеџија	<i>занатлија који прави ћебад</i>
ћесар	<i>цар</i>
ћурак	<i>огртач постављен крзном, кожух</i>
ћурчија	<i>крзнар, кожухар</i>

Ћусегија	<i>ватраљ, жарач</i>
фишкал	<i>правни заступник; фиг. лукав, препреден човек</i>
фурдација	<i>трговац разноврсном робом</i>
хаднађ	<i>1. поручник граничарске милиције 2. жандарм</i>
хајдук	<i>заст. покр. пандур</i>
хак	<i>одређени део прихода са имања који је кмет давао спахији, плата</i>
хаков	<i>в. аков</i>
харамбаша	<i>старешина општинских пандура</i>
Хера	<i>Херцеговац; становник ужичког краја, Ера</i>
хесап	<i>рачун</i>
хусар	<i>лако наоружани коњаник</i>
челебија	<i>млад господин (титула за школована човека)</i>
чизмација	<i>онај који израђује чизме</i>
чолак	<i>једнорук, сакат човек; човек сакат у прст</i>
чорбација	<i>домаћин, господар, богаташ, газда</i>
шајкаш	<i>ист. војник у саставу речне флотиле Краљевине Угарске касније Царевине Аустрије са посебним статусом</i>
шанац	<i>ров, јарак (обично поред пута, за отицање воде)</i>
шегрт	<i>младић или дечак који учи занат, обрт</i>
Шијак	<i>подсмешљив надимак којим се узајамно називају становници више крајева нашег штокавског подручја због разлика у говору</i>
шталог	<i>штала</i>

Др Марија Ђинђић

Еснафски печати Срба у Будиму из 18. века